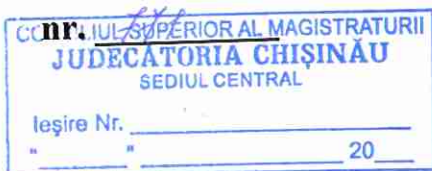

mun. Chișinău, str. Zelinski, 13
Republica Moldova
MD-2038, tel. (+373 22) 5220 21,
tel./fax (+373 22) 52 20 21, e-mail:
jchisinau@justice.md,

mun. Chisinau, Zelinski 13 street, Republic
of Moldova
MD-2038, tel. (+373 22) 52 20 21,
tel./fax (+373 22) 52 20 21, e-mail:
jchisinau@justice.md

din 09.02.2021

Curtea Constituțională a RM
mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușeanu, 28

În procedura judecătorului Judecătoriei Chișinău/sediul Central/, Natalia Iordachi, se află spre examinare cauza de insolabilitate intentată față de Firma "Cameleon" S.R.L.

La data de 25.11.2020, administratorul provizoriu al debitorului Firma "Cameleon" S.R.L., a înaintat cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizare a Curții Constituționale în vederea controlului constituționalității prevederilor art. 25 alin. (5) al Legii insolabilității și art. 186¹ alin. (1) din Codul de Procedură Civilă.

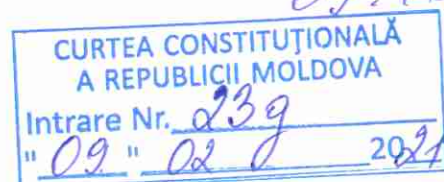
Astfel, prin prezenta, Vă expediem încheierea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizare a Curții Constituționale în vederea controlului constituționalității prevederilor art. 25 alin. (5) al Legii insolabilității și art. 186¹ alin. (1) din Codul de Procedură Civilă, în cadrul cauzei de insolabilitate intentată față de debitorul Firma "Cameleon" S.R.L.

Anexă:

1. Încheierea Judecătoriei Chișinău/sediul Central/ din 13.01.2021 privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.
2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a prevederilor art.186¹ alin.(1), Cod de Procedură Civilă și art. 25 alin. (5) Legea insolabilității nr. 149 din 29.06.2012.

Judecătorul
Judecătoriei Chișinău
(sediul Central)

Natalia Iordachi

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu, 28
mun. Chișinău, MD-2004.
Republica Moldova

SESIZARE
privind excepția de neconstituționalitate
(prezentată în conformitate cu art.135 alin.(1) lit.a), g) din Constituție)

I. AUTORUL SESIZĂRII:

1. Nume: Lungu

2. Prenume: Marcel

3. Funcția: Administrator Autorizat,
Administratorul provizoriu al Firmei "Cameleon" SRL

II. OBIECTUL SESIZĂRII

6. Prezenta sesizare are drept obiect de exercitare a controlului constituționalității: *prevederilor art.25 alin.(5) al Legii insolvenței nr.149/2012*, în partea omisiunii legiuitorului de a reglementa dreptul (atribuția) administratorului provizoriu de a solicita respingerea cererii introductive care conține creanțe prescrise (ca fiind depusă cu omiterea termenului de prescripție);

prevederilor art.186¹ alin.(1) din Codul de procedură civilă, care nu are o suficientă claritate și previzibilitate, în partea ce ține de omisiunea de a reglementa dreptul administratorului autorizat (administrator provizoriu la caz) de a invoca, din numele debitorului, ridicarea excepției de tardivitate a cererilor introductive înaintate de creditor, lipsa cadrului legal coerent, previzibil și pertinent.

Prevederile legale actuale nu fac o claritate a cercului de persoane care pot invoca ridicarea excepției de tardivitate, or, omisiunea de reglementare a dreptului administratorului provizoriu de a invoca excepția de tardivitate, în interesul debitorului, în cadrul perioadei provizorii (de observație), vine în contradicție cu principiile constituționale, limitând drepturile și libertățile persoanei. Lipsa reglementărilor necesare, care să prevadă atribuția și, implicit dreptul administratorului provizoriu de a invoca excepția de tardivitate în perioada de observație, ca apărător al intereselor debitorului, sunt în contradicție cu prevederile art.4, 7, 8, 16, 20, 23, 54 din Constituția Republicii Moldova.

III. CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ

7. La 02 octombrie 2019 Serviciul Fiscal de Stat a înaintat în Judecătoria Chișinău, sediul Central, cerere introductivă privind intentarea procesului de insolvabilitate față de Firma "Cameleon" SRL, solicitând:

- aplicarea măsurilor de asigurare asupra patrimoniului Firmei "Cameleon" SRL;
- intentarea procesului de insolvabilitate față de Firma "Cameleon" SRL;
- încasarea (validarea) creanțelor fiscale la situația din 08 august 2019 în mărime de 177 851,44 lei (plăți de bază - 32 804,92 lei; majorări de întârziere - 43 846,52 lei; amenzi - 101 200,00 lei);

- desemnarea în calitate de administrator provizoriu al Firmei "Cameleon" SRL - Administratorul Autorizat Lungu Marcel (copia se anexează, anexa nr.1).

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău sediul Central nr.2i-681/19 din 15 octombrie 2019, instanța de insolvabilitate:

1) a admis spre examinare cererea introductivă înaintată de creditorul Serviciul Fiscal de Stat cu privire la intentarea procesului de insolvabilitate față de Firma "Cameleon" SRL;

2) s-a instituit perioada de observație asupra debitorului Firma "Cameleon" SRL (IDNO: 1003600058971, cu sediul în mun. Chișinău, str. Albișoara, 64, ap.(of.) 71;

3) în scopul prevenirii modificării stării bunurilor debitorului Firmei "Cameleon" SRL în perioada derulării procesului de insolvabilitate, s-a dispus aplicarea următoarelor măsuri de asigurare:

- s-a numit în calitate de administrator provizoriu - administratorul autorizat Lungu Marcel;

- s-a dispus ca deciziile privind gestionarea patrimoniului să fie luate doar cu acordul prealabil al administratorului provizoriu;

- s-a pus sub interdicție înstrăinarea de către debitor a bunurilor sale;

- s-a pus sechestru pe toate bunurile debitorului și corespondența lui comercială;

4) S-a obligat administratorul provizoriu Lungu Marcel:

- să notifice în toate registrele publice despre aplicarea măsurilor de asigurare ;

- să notifice în cel mult 10 zile toți creditorii din evidența contabilă despre înaintarea creanțelor;

- să prezinte instanței de insolvabilitate un raport cu privire la executarea măsurilor de asigurare aplicate față de debitor și să asigure păstrarea bunurilor debitorului și integritatea lor, să verifice existența temeiurilor de intentare a procesului de insolvabilitate, mărimea și componența masei debitoare, oportunitățile și posibilitățile continuării activității economice a societății, prin care să propună fie intentarea procesului de insolvabilitate, fie intentarea procesului simplificat de faliment, ori prin care să constate solvabilitatea debitorului și încetarea procesului;

- să întocmească și să prezinte instanței de insolvabilitate tabelul preliminar al creanțelor, conform art.29 alin.(4) din Legea insolvabilității (copia se anexează, anexa nr.2).

La 17 decembrie 2019 Administratorul provizoriu Lungu Marcel a prezentat în cancelaria instanței de insolvabilitate Tabelul preliminar al creanțelor, potrivit căruia creanțele invocate de Serviciul Fiscal de Stat au fost respinse de administratorul provizoriu, invocându-se expirarea termenului de prescripție (copia se anexează, anexa nr.3).

La 22 ianuarie 2020 Administratorul provizoriu Lungu Marcel a depus Raportul privind executarea măsurilor de asigurare în perioada de observație a Firmei "Cameleon" SRL, în care a invocat că Serviciul Fiscal de Stat și-a întemeiat cererea introductivă în baza propriilor Decizii, emise la 02 aprilie 2013, 12 aprilie 2013 și 28 august 2013, fără a le expedia debitorului pentru luarea de act cu conținutul lor, care, în temeiul art.265 Cod fiscal, sunt prescise (copia se

anexază, anexa nr.4). În legătură cu faptul că organele de conducere ale debitorului nu au găsite, alți creditori ai debitorului nu au fost identificați.

Concomitent, la 22 ianuarie 2020 Administratorul autorizat Lungu Marcel a înregistrat în cancelaria instanței de insolabilitate demers privind ridicarea excepției de tardivitate și respingerea cererii introductive înaintată de Serviciul Fiscal de Stat privind intentarea procesului de insolabilitate față de Firma "Cameleon" SRL, în legătură cu omiterea termenului de prescripție extinctivă (potrivit art.394 Cod civil, art.186¹, 356 Cod de procedură civilă, art.265 Cod fiscal) (copia se anexează, anexa nr.5).

Astfel, potrivit concluziilor Raportului administratorului provizoriu, s-a solicitat instanței de insolabilitate:

- respingerea cererii introductive înaintată de Serviciul Fiscal de Stat privind intentarea procedurii de insolabilitate față de Firma "Cameleon" SRL, ca fiind neîntemeiată și prescrisă;
- anularea măsurilor de asigurare aplicate prin încheierea din 15 octombrie 2019.

Prin hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Central nr.2i-681/19 din 03 februarie 2020 (jud. Vitalie Stratan), instanța de insolabilitate:

- a respins cererea introductivă depusă de Serviciul Fiscal de Stat cu privire la intentarea procedurii de insolabilitate față de Firma "Cameleon" SRL, ca fiind neîntemeiată;
- s-a refuzat intentarea procedurii de insolabilitate față de Firma "Cameleon" SRL;
- s-au anulat măsurile de asigurare aplicate prin încheierea din 15 octombrie 2019

(copia se anexează, anexa nr.6).

În motivarea soluției sale, instanța de insolabilitate a concluzionat că:

"(...) Potrivit art.394 Cod civil (în redacția actuală), stabilește că acțiunea privind apărarea dreptului încălecat se respinge în temeiul expirării termenului de prescripție extinctivă numai dacă persoana în a cărei favoare a curs prescripția, creditorii persoanei sau oricare altă persoană care are un interes legitim a ridicat excepția de tardivitate conform Codului de procedură civilă. Or, acest interes legitim al administratorului provizoriu este expres stipulat la art.25 alin.(5) lit.b), f) din Legea insolabilității (...).

(...) La caz, Administratorul autorizat Marcel Lungu a fost desemnat în calitate de administrator provizoriu în baza încheierii instanței de insolabilitate din 15 octombrie 2019. Totodată, prin această încheiere, instanța a pus în sarcina ultimului mai multe obligațiuni, printre care și verificarea existenței temeiurilor de intentare a procesului de insolabilitate. Respectiv, prin prisma acestei încheieri, instanța i-a atribuit administratorului autorizat atribuțiile de administrator al debitorului în perioada de observație. Or, potrivit art.2 din Legea insolabilității, administratorul provizoriu este persoana desemnată în condițiile prezentei legi pentru supravegherea și/sau administrarea debitorului în perioada de observație, în procesul de insolabilitate și/sau pe durata restructurării în conformitate cu competențele stabilite de prezenta lege.

(...) Creanțele pretinse de Serviciul Fiscal de Stat în sumă totală de 177 851,44 lei, inclusiv 32 804,92 lei – plăți de bază, 43 846,52 lei – majorări de întârziere și 101 200,00 lei – amenzi, nu sunt întemeiate și sunt cu termenul de prescripție expirat, conform prevederilor art.265 Cod fiscal, care urmează a fi stinse în august 2019, conform prevederilor art.173 și art.174¹ Cod fiscal.

La caz, instanța de insolabilitate punctează, că Serviciul Fiscal de Stat și-a întemeiat cererea introductivă în baza propriilor decizii, emise la 02 aprilie 2013, 12 aprilie 2013 și 28 august 2013, fără a le expedia debitorului pentru luarea de act cu conținutul lor, care, în temeiul art.265 Cod fiscal, sunt prescrise.

Astfel, suma plăților de bază în mărime de 32 804,92 lei este prescrisă cert, or această obligație fiscală a fost cunoscută de creditorul Serviciul Fiscal de Stat din luna august 2013, din dările de seamă prezentate de debitorul (contribuabil) Firma "Cameleon" SRL.

(...) Deci, se reține, că este incontestabil faptul că pretențiile creditorului Serviciul Fiscal de Stat sunt incerte, valabilitatea și existența lor este condiționată de expirarea termenului de prescripție pentru urmărirea obligațiilor cu caracter fiscal, iar noșmele de drept ce

reglementează raporturile juridico-fiscale enunțate mai sus, comparativ cu cele civile, impun o conduită imperativă a organului de administrare fiscală, și anume să stingă obligația fiscală în cazul scurgerii termenului de prescripție (...)."

Nefiind de acord cu hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Central din 03 februarie 2020, Serviciul Fiscal de Stat a contestat-o cu recurs la 12 februarie 2020 (copia se anexează, anexa nr.7), iar prin Decizia Curții de Apel Chișinău nr.2ri-130/20 din 26 mai 2020:

1) S-a admis recursul declarat de Serviciul Fiscal de Stat;

2) S-a casat integral hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Central din 03 februarie 2020, în cauza civilă la cererea introductivă depusă de Serviciul Fiscal de Stat cu privire la intentarea procesului de insolvență față de Firma "Cameleon" SRL, prin care cererea introductivă a fost respinsă, cu restituirea cauzei la rejudecare în aceeași instanță, în alt complet de judecată (copia se anexează, anexa nr.8).

În motivarea soluției adoptate, instanța de recurs a Curții de Apel Chișinău a concluzionat că:

"(...) Colegiul reține că potrivit art.271 Cod civil, acțiunea privind apărarea dreptului încălcat se respinge în temeiul expirării termenului de prescripție extinctivă numai la cererea persoanei în a cărei favoare a curs prescripția, depusă până la încheierea dezbaterilor în fond.

Raportând prevederile legale citate supra la circumstanțele cauzei dedusă judecării, Colegiul remarcă că expirarea termenului de prescripție extinctivă poate fi invocată doar pe persoana în a cărei favoare a curs prescripția. La caz, Serviciul Fiscal de Stat, înaintând cererea introductivă prin care pretinde că Firma "Cameleon" SRL înregistrează o datorie fiscală în sumă de 177 851,44 lei. Prin urmare, administratorul provizoriu nu poate să solicite respingerea cererii din motivul expirării termenului de prescripție, or nu este persoana în a cărei favoare a curs prescripția (...)."

La moment, cauza se află la reexaminare la Judecătoria Chișinău, sediul Central, în procedura judecătorului Natalia Iordachi, fiind primită spre examinare prin încheierea nr.2i-246/2020 din 23 iunie 2020 (copia se anexează, anexa nr.9).

IV. EXPUNEREA PRETINSEI SAU PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

8. În opinia autorului sesizării, **articolul 25 alin.(5) din Legea insolvenței:**

"(5) Principalele atribuții și drepturi ale administratorului provizoriu în cadrul prezentei legi sunt:

a) întreprinderea de acțiuni pentru a se asigura păstrarea bunurilor debitorului și integritatea lor;

b) examinarea situației economice a debitorului și întocmirea unui raport de verificare a existenței temeiurilor de intentare a procesului de insolvență sau de respingere a cererii introductive;

c) supravegherea operațiunilor de gestionare a patrimoniului debitorului;

d) conducerea integrală, respectiv parțială, a activității debitorului în condițiile prezentei legi, cu respectarea precizărilor stabilite expres de instanța de insolvență, și în condițiile de efectuare a plăților curente din contul patrimoniului debitorului;

e) sesizarea de urgență a instanței de insolvență în cazul în care constată că nu există bunuri în patrimoniul debitorului ori că acestea sunt insuficiente pentru a acoperi cheltuielile procesului de insolvență;

f) verificarea creanțelor și, după caz, formularea de contestații la ele, întocmirea tabelului preliminar al creanțelor;

g) încasarea creanțelor, urmărirea încasării creanțelor referitoare la bunurile din patrimoniul debitorului sau la sumele de bani transferate de către debitor înainte de admiterea cererii introductive spre examinare;

h) încheierea de tranzacții, stingerea datoriilor, încetarea fidejuzimii, renunțarea la garanțiile reale cu condiția confirmării de către instanța de insolvență;

i) primirea remunerației și recuperarea cheltuielilor, confirmate de instanța de insolvență, suportate de administratorul provizoriu în activitatea sa;

j) solicitarea și primirea gratuită de la participanții la proces, de la alte persoane, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, a informațiilor și explicațiilor necesare pentru exercitarea atribuțiilor sale, precum și de la debitor a informațiilor cu privire la veniturile lui și la bunurile ce îi aparțin cu titlu de proprietate, inclusiv la bunurile ce se află în proprietate comună pe cote-părți;

k) accesul în spațiile de serviciu ale debitorului și studierea documentelor care se află acolo;

l) adresarea către instanța de insolvență a solicitării de a dispune participarea organelor de drept la executarea atribuțiilor sale;

m) sesizarea instanței de insolvență în legătură cu orice problemă care cere soluționare din partea ei."

și art.186¹ alin.(1) Codul de procedură civilă:

"(1) Cererile depuse în instanța de judecată peste termenul de prescripție extinctivă, a căror tardivitate a fost invocată în fața de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare de partea în proces, persoana în a cărei favoare a curs prescripția, de creditorul persoanei sau de către orice altă persoană care are interes legitim, se examinează în fond doar după examinarea de către instanța de judecată a excepției de tardivitate (...)."

în redacția în vigoare la data întocmirii prezentei sesizări,

nu fac o claritate a cercului de persoane care pot invoca ridicarea excepției de tardivitate, or, omisiunea de reglementare a dreptului administratorului provizoriu de a invoca excepția de tardivitate, în interesul debitorului, în cadrul perioadei provizorii (de observație), vine în contradicție cu principiile constituționale, limitând drepturile și libertățile persoanei. Lipsa reglementărilor necesare, care să prevadă atribuția și, implicit dreptul administratorului provizoriu de a invoca excepția de tardivitate în perioada de observație, ca apărător al intereselor

debitorului, sunt în contradicție cu prevederile art.4, 7, 8, 16, 20, 23, 54 din Constituția Republicii Moldova.

9. Cu privire la admisibilitatea excepției de neconstituționalitate

9.1. Având în vedere faptul că excepția de neconstituționalitate constituie o procedură de inițiere de instanța de judecată, la inițiativa părților sau din oficiu, a controlului conformității unei legi sau a altui act normativ cu normele constituționale, ea reflectă existența raportului tripartit între partea aflată în proces, instanța de judecată în fața căreia se invocă neconstituționalitatea, și Curtea Constituțională, menită să soluționeze excepțiile de neconstituționalitate.

Potrivit Hotărârii Curții Constituționale nr.2 din 09 februarie 2016 privind interpretarea articolului 135 alin.(1) lit.a) și g) din Constituția Republicii Moldova, a fost prevăzută procedura de exercitare, de către Curtea Constituțională, a controlului constituționalității legilor, cu întrunirea cumulativă a condițiilor, raportate la speța cauzei:

1) este prezentă o incertitudine privind constituționalitatea legii. La caz, art.25 alin.(5) al Legii insolvențării și art.186¹ alin.(1) din Codul de procedură civilă sunt norme care urmează a fi aplicată la examinarea cauzei de insolvențabilitate aflată pe rolul Judecătorei Chișinău, sediul Central;

2) potrivit articolului 135 alin.(1) lit.a) din Constituția Republicii Moldova, Legea insolvențării și Codul de procedură civilă pot constitui obiect al excepției de neconstituționalitate;

3) excepția de neconstituționalitate este ridicată de către partea în proces, al căror drepturi și interese pot fi afectate prin aplicarea unei norme neconstituționale la examinarea cauzei. La caz, excepția de neconstituționalitate este ridicată de Administratorul autorizat Lungu Marcel, acționând în calitate de administrator provizoriu al Firmei "Cameleon" SRL desemnat prin încheierea Judecătorei Chișinău, sediul Central din 15 octombrie 2019;

4) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale, care are ca obiect prevederea contestată

9.2. Verificarea constituționalității normei contestate ține de competența exclusivă a Curții Constituționale. Instanța de judecată nu este în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât în cazul neîntrunirii condițiilor menționate. Instanța de judecată, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea normelor, este obligată să sesizeze Curtea Constituțională.

Prin aceeași Hotărâre a Curții Constituționale, nr.2 din 09 februarie 2016, prin care s-a examinat sesizarea Curții Supreme de Justiție depusă la 09 decembrie 2015, în temeiul art.135 alin.(1) lit.b) din Constituție, art.25 lit.d) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și art.38 alin.(1) lit.d) din Codul jurisdicției constituționale Înalta Curtea a hotărât, că:

- în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelor Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, **instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională;**

- excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu;

- sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauzei se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorei/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza;

- judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii condițiilor enumerate mai sus.

10. Cu privire la neconstituționalitatea art.25 alin.(5) al Legii insolvențabilității și art.186¹ alin.(1) din Codul de procedură civilă, sub aspectul omisiunii de reglementare.

10.1. Prevederi relevante din Constituția Republicii Moldova:

Articolul 4

Drepturile și libertățile omului

(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Articolul 7

Constituția, Lege Supremă

Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nicio lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

Articolul 16

Egalitatea

(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

Articolul 20

(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngrădi accesul la justiție.

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

10.2. Prevederi relevante ale Convenției Europene a Drepturilor Omului:

Preambul

Guvernele semnatare, membre ale Consiliului Europei, (...) hotărâte, în calitatea lor de guverne ale statelor europene animate de același spirit și având un patrimoniu comun de idealuri și de tradiții politice, de respect al libertății și de preeminență a dreptului, să ia primele măsuri menite să asigure garantarea colectivă a anumitor drepturi enunțate în Declarația Universală, au convenit asupra celor ce urmează:

Articolul 1

Obligația de a respecta drepturile omului

Înaltele Părți contractante recunosc oricărei persoane aflate sub jurisdicția lor drepturile și libertățile definite în titlul I al prezentei Convenții;

Articolul 6

Dreptul la un proces echitabil

Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa.

Articolul 13

Dreptul la un recurs efectiv

Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta convenție au fost încălcate, are dreptul să se adreseze efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.

10.3. Prevederi relevante ale Declarației Universale a Drepturilor Omului:

Articolul 8

Orice persoană are dreptul la satisfacția efectivă din partea instanțelor juridice naționale competente împotriva actelor care violează drepturile fundamentale ce-i sunt recunoscute prin constituție sau lege.

10.4. Prevederi relevante din Codul de procedură civilă:

Articolul 1.

Raporturile reglementate de legislația procedurală civilă

Legislația procedurală civilă a Republicii Moldova reglementează raporturile sociale referitoare la raporturile procesuale civile ce apar la îndeplinirea justiției de către instanțele judecătorești de drept comun în cadrul judecării cauzelor în acțiuni civile, precum și a altor cauze, date în competența lor de prezentul cod și de alte legi.

Articolul 2.

Legislația procedurală civilă

(1) Procedura de judecare a cauzelor civile în instanțele judecătorești de drept comun este stabilită de Constituția Republicii Moldova, de hotărârile și deciziile Curții Europene a Drepturilor Omului, de hotărârile Curții Constituționale, de prezentul cod și de alte legi organice. Normele de drept procedural civil din alte legi trebuie să corespundă dispozițiilor fundamentale ale Constituției Republicii Moldova și prezentului cod.

(2) În caz de coliziune între normele prezentului cod și prevederile Constituției Republicii Moldova, se aplică prevederile Constituției, iar în caz de discordanță între normele prezentului cod și cele ale unei alte legi organice, se aplică reglementările legii adoptate ulterior.

(3) Dacă prin tratatul internațional la care Republica Moldova este parte sunt stabilite alte norme decât cele prevăzute de legislația procedurală civilă a Republicii Moldova, se aplică normele tratatului internațional dacă din acesta nu rezultă că pentru aplicarea lor este necesară adoptarea unei legi naționale.

(4) Legislația procedurală civilă stabilește modalitatea de judecare a cauzelor în acțiuni civile ce rezultă din raporturi juridice civile, familiale, de muncă, locative, funciare, ecologice și din alte raporturi juridice, a cauzelor cu procedură specială și cu procedură în ordonanță (simplificată), precum și a celor care apar în legătură cu executarea actelor instanței judecătorești și actelor altor autorități.

Articolul 4.

Sarcinile procedurii civile

Sarcinile procedurii civile constau în judecarea justă, în termen rezonabil, a cauzelor de apărare a drepturilor încălcate sau contestate, a libertăților și a intereselor legitime ale persoanelor fizice și juridice și asociațiilor lor, ale autorităților publice și ale altor persoane care sînt subiecte ale raporturilor juridice civile, familiale, de muncă și ale altor raporturi juridice, precum și în apărarea intereselor statului și ale societății, în consolidarea legalității și a ordinii de drept, în prevenirea cazurilor de încălcare a legii.

Articolul 5.

Accesul liber la justiție

(1) Orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-și apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile și interesele legitime.

(2) Nici unei persoane nu i se va refuza apărarea judiciară din motiv de inexistență a legislației, de imperfecțiune, coliziune sau obscuritate a legislației în vigoare.

(3) Renunțarea uneia dintre părți la dreptul de a se adresa în judecată prin încheierea în prealabil a unei convenții nu are efect juridic, cu excepția cazurilor de încheiere, în condițiile legii, a unei convenții arbitrale.

Articolul 6.

Modalitățile de apărare a drepturilor, libertăților și intereselor legitime

Instanța judecătorească exercită apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime prin somare la executarea unor obligații, prin declararea existenței sau inexistenței unui raport juridic, prin constatarea unui fapt care are valoare juridică, prin alte modalități, prevăzute de lege.

Articolul 12.

Soluționarea cauzelor civile în temeiul legislației Republicii Moldova

(1) Instanța judecătorească soluționează cauzele civile în temeiul Constituției Republicii Moldova, al tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, al hotărârilor și deciziilor Curții Europene a Drepturilor Omului, al hotărârilor Curții Constituționale, al legilor organice și ordinare, al hotărârilor Parlamentului, al decretelor Președintelui Republicii Moldova, al hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, al actelor normative ale ministerelor, ale altor autorități administrative centrale și ale autorităților administrației publice locale. În cazurile prevăzute de lege, instanța aplică uzanțele dacă acestea nu contravin ordinii publice și bunelor moravuri.

(2) Dacă, la judecarea cauzei civile, se constată că o lege sau un alt act normativ nu corespunde unei legi sau unui alt act normativ cu o putere juridică superioară, instanța aplică normele legii sau ale altui act normativ care are putere juridică superioară.

(3) În cazul inexistenței normei de drept care să reglementeze raportul litigios, instanța judecătorească aplică norma de drept care reglementează raporturi similare (analogia legii), iar în lipsa unei astfel de norme, se conduce de principiile de drept și de sensul legislației în vigoare (analogia dreptului). Nu se admite aplicarea prin analogie a normei de drept care derogă de la dispozițiile generale, restrânge drepturi sau stabilește sancțiuni suplimentare.

(4) Dacă în tratatul internațional la care Republica Moldova este parte sînt stabilite alte reglementări decît cele prevăzute de legislația internă, instanța, la judecarea cauzei, aplică reglementările tratatului internațional.

Articolul 12¹.

Ridicarea excepției de neconstituționalitate

(1) În cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

(2) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

(3) Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă pînă la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amână pledoariile.

(4) Dacă nu sunt întrunite cumulativ condițiile specificate la alin. (2), instanța refuză ridicarea excepției de neconstituționalitate printr-o încheiere care poate fi atacată odată cu fondul cauzei.

(5) Instanța de judecată poate ridica excepția de neconstituționalitate doar dacă cererea de chemare în judecată sau cererea de apel a fost acceptată în modul prevăzut de lege ori dacă cererea de recurs împotriva hotărârii sau deciziei curții de apel a fost declarată admisibilă conform legii.

Articolul 22.

Egalitatea în fața legii și a justiției

(1) Justiția în cauzele civile se înfăptuiește pe principiul egalității tuturor persoanelor, independent de cetățenie, rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere, origine socială, serviciu, domiciliu, loc de naștere, precum și al egalității tuturor organizațiilor, indiferent de tipul de proprietate și forma de organizare juridică, subordonare, sediu și de alte circumstanțe.

(2) Privilegiile procesuale ale persoanelor care beneficiază de imunitatea răspunderii civile se stabilesc de prezentul cod și de alte legi, de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.

Articolul 186¹.

Excepția de tardivitate

(1) Cererile depuse în instanța de judecată peste termenul de prescripție extinctivă, a căror tardivitate a fost invocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare de partea în proces, persoana în a cărei favoare a curs prescripția, de creditorul persoanei sau de către oricare altă persoană care are interes legitim, se examinează în fond doar după examinarea de către instanța de judecată a excepției de tardivitate. Dacă reclamantul a solicitat repunerea în termenul de prescripție sau solicită repunerea odată cu ridicarea excepției, instanța de judecată examinează excepția de tardivitate concomitent cu cererea de repunere în termen.

Articolul 355.

Competența jurisdicțională a instanțelor judecătorești în cauzele de declarare a insolvenței

Cererea de declarare a insolvenței se depune la judecătoria competentă în conformitate cu prevederile prezentului cod și ale altor legi.

Articolul 356.

Examinarea cererii

Cererea de declarare a insolvenței se judecă în instanță conform normelor generale din prezentul cod, cu excepțiile și completările stabilite de legislația insolvenței.

10.5. Prevederi relevante din Legea insolvenței:

Articolul 2

Noțiuni principale

În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni principale semnifică:
administrator al insolvenței – persoană desemnată în condițiile prezentei legi pentru supravegherea și/sau administrarea debitorului în perioada de observație, în procesul de insolvență și/sau pe durata restructurării în conformitate cu competențele stabilite de prezenta lege;

Articolul 24.

Dispunerea măsurilor de asigurare

(1) După ce primește cererea introductivă spre examinare, instanța de insolvență aplică măsurile necesare pentru a preveni modificarea stării în care se aflau bunurile debitorului în perioada de până la intentarea procesului de insolvență.

(2) Pe lângă măsurile de asigurare prevăzute de Codul de procedură civilă, instanța de insolvență aplică următoarele măsuri de asigurare:

a) numește un administrator provizoriu și obligă debitorul ca în perioada de observație deciziile privind gestionarea patrimoniului să fie luate doar cu acordul prealabil al administratorului provizoriu;

Articolul 25.

Statutul și competența administratorului provizoriu

(5) Principalele atribuții și drepturi ale administratorului provizoriu în cadrul prezentei legi sunt:

a) întreprinderea de acțiuni pentru a se asigura păstrarea bunurilor debitorului și integritatea lor;

b) examinarea situației economice a debitorului și întocmirea unui raport de verificare a existenței temeiurilor de intentare a procesului de insolvență sau de respingere a cererii introductive;

c) supravegherea operațiunilor de gestionare a patrimoniului debitorului;

d) conducerea integrală, respectiv parțială, a activității debitorului în condițiile prezentei legi, cu respectarea precizărilor stabilite expres de instanța de insolvență, și în condițiile de efectuare a plăților curente din contul patrimoniului debitorului;

e) sesizarea de urgență a instanței de insolvență în cazul în care constată că nu există bunuri în patrimoniul debitorului ori că acestea sînt insuficiente pentru a acoperi cheltuielile procesului de insolvență;

f) verificarea creanțelor și, după caz, formularea de contestații la ele, întocmirea tabelului preliminar al creanțelor;

g) încasarea creanțelor, urmărirea încasării creanțelor referitoare la bunurile din patrimoniul debitorului sau la sumele de bani transferate de către debitor înainte de admiterea cererii introductive spre examinare;

h) încheierea de tranzacții, stingerea datoriilor, încetarea fidejusiunii, renunțarea la garanțiile reale cu condiția confirmării de către instanța de insolabilitate;

i) primirea remunerației și recuperarea cheltuielilor, confirmate de instanța de insolabilitate, suportate de administratorul provizoriu în activitatea sa;

j) solicitarea și primirea gratuită de la participanții la proces, de la alte persoane, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, a informațiilor și explicațiilor necesare pentru exercitarea atribuțiilor sale, precum și de la debitor a informațiilor cu privire la veniturile lui și la bunurile ce îi aparțin cu titlu de proprietate, inclusiv la bunurile ce se află în proprietate comună pe cote-părți;

k) accesul în spațiile de serviciu ale debitorului și studierea documentelor care se află acolo;

l) adresarea către instanța de insolabilitate a solicitării de a dispune participarea organelor de drept la executarea atribuțiilor sale;

m) sesizarea instanței de insolabilitate în legătură cu orice problemă care cere soluționare din partea ei.

11. Cu referire la neconstituționalitatea omisiunii de reglementare sub aspectul invocat

11.1. Potrivit art.24 alin.(2) lit.a) al Legii insolabilității, pe lângă măsurile de asigurare prevăzute de Codul de procedură civilă, instanța de insolabilitate numește un administrator provizoriu, care în virtutea art.4 alin.(1) al Legii insolabilității, acesta este unul din participanții la procesul de insolabilitate.

Astfel, prin încheierea instanței de insolabilitate, adoptată în ordinea art.21 alin.(1) al Legii insolabilității, prin care se admite spre examinare cererea introductivă, se instituie perioada de observație față de debitor, instanța de insolabilitate mai învestește în funcție administratorul autorizat în calitate de administrator provizoriu al debitorului, adică îi delegă atribuții de reprezentant judiciar al debitorului în relațiile cu terții.

Statutul administratorului provizoriu este expres reglementat de art.25 alin.(5) al Legii insolabilității, potrivit căruia acesta dispune de următoarele atribuții:

a) întreprinderea de acțiuni pentru a se asigura păstrarea bunurilor debitorului și integritatea lor;

b) examinarea situației economice a debitorului și întocmirea unui raport de verificare a existenței temeiurilor de intentare a procesului de insolabilitate sau de respingere a cererii introductive;

c) supravegherea operațiunilor de gestionare a patrimoniului debitorului;

d) conducerea integrală, respectiv parțială, a activității debitorului în condițiile prezentei legi, cu respectarea precizărilor stabilite expres de instanța de insolabilitate, și în condițiile de efectuare a plăților curente din contul patrimoniului debitorului;

e) sesizarea de urgență a instanței de insolabilitate în cazul în care constată că nu există bunuri în patrimoniul debitorului ori că acestea sînt insuficiente pentru a acoperi cheltuielile procesului de insolabilitate;

f) verificarea creanțelor și, după caz, formularea de contestații la ele, întocmirea tabelului preliminar al creanțelor;

g) încasarea creanțelor, urmărirea încasării creanțelor referitoare la bunurile din patrimoniul debitorului sau la sumele de bani transferate de către debitor înainte de admiterea cererii introductive spre examinare;

h) încheierea de tranzacții, stingerea datoriilor, încetarea fidejusiunii, renunțarea la garanțiile reale cu condiția confirmării de către instanța de insolabilitate;

i) primirea remunerației și recuperarea cheltuielilor, confirmate de instanța de insolabilitate, suportate de administratorul provizoriu în activitatea sa;

j) solicitarea și primirea gratuită de la participanții la proces, de la alte persoane, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, a informațiilor și explicațiilor

necesare pentru exercitarea atribuțiilor sale, precum și de la debitor a informațiilor cu privire la veniturile lui și la bunurile ce îi aparțin cu titlu de proprietate, inclusiv la bunurile ce se află în proprietate comună pe cote-părți;

k) accesul în spațiile de serviciu ale debitorului și studierea documentelor care se află acolo;

l) adresarea către instanța de insolvență a solicitării de a dispune participarea organelor de drept la executarea atribuțiilor sale;

m) sesizarea instanței de insolvență în legătură cu orice problemă care cere soluționare din partea ei.

Odată cu desemnarea în funcție, administratorul provizoriu notifică IP "Agenția Servicii Publice", care va înregistra în Registrul de publicitate la rubric "conducători" desemnarea administratorului provizoriu.

Odată cu desemnarea sa, una din atribuțiile administratorului provizoriu este cea de a examina situația economică a debitorului și întocmirea unui raport de verificare a existenței temeiurilor de intentare a procesului de insolvență sau **de respingere a cererii introductive**. Or, concluziile administratorului provizoriu expuse în raport, prin care solicită respingerea cererii introductive, ar putea fi cauzate din mai multe motive, inclusiv cel de prescriere a creanțelor creditorului care a depus cererea introductivă. Respectiv, ridicarea excepției de tardivitate de către administratorul provizoriu asupra pretențiilor pecuniare prescrise, constituie o continuare a procesului de motivare a necesității respingerii cererii introductive, și, implicit, o atribuție a acestuia, care nu se regăsește în conținutul art.25 alin.(5) al Legii insolvenței, ceea ce denotă o omisiune legislativă și o lipsă de reglementare.

Mai mult, art.25 alin.(5) lit.e) al Legii insolvenței, reglementează atribuția administratorului provizoriu de verificare a creanțelor și, după caz, formularea de contestații la ele, întocmirea tabelului preliminar al creanțelor. Or, procedura de verificare, urmează a fi efectuată complet, obiectiv, echidistant și sub toate aspectele, inclusiv prin prisma respectării de către creditor, a termenului de adresare în instanță cu cerere introductivă.

11.2. Cu titlu comparativ, se menționează că legislația României prevede faptul că administratorul desemnat de instanță să invoce prescripția extinctivă.

Astfel, conform art.106 alin.(2) al *Legii privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență, nr.84/2014*, în cazul în care, prin derogare de la prevederile art.2512 și următoarele din Codul civil, **administratorul judiciar/lichidatorul judiciar constată că a intervenit prescripția extinctivă a creanței**, va notifica în acest sens creditorul, **fără a mai face verificări de fond ale creanței pretinse**.

11.3. Totodată se menționează, că în activitatea sa jurisdicțională, Curtea Constituțională s-a expus asupra necesității aprecierii proporționalității între prevederile legale prin care se simplifică modalitatea de examinare a anumitor categorii de litigii, cu riscul reducerii din garanțiile acordate de Constituție (*a vedea HCC nr. 8, 26 aprilie 2018, § 63 precum și HCC nr. 7, 19 martie 2019, §48*) Or, în acest context, Curtea Constituțională a menționat, că "(...) o procedură simplificată și lipsită de contradictorialitate, urmărește, prin sine, realizarea scopului decongestionării instanțelor și al economiei de resurse. Totuși, acest fapt nu justifică reducerea din atribuții, și așa limitare, pe care le are debitorul în această procedură."

Exact în aceeași măsură urmează a fi abordat caracterul disproportionat și în prezenta spetă.

Or, lipsa reglementării atribuțiilor administratorului provizoriu de a propune (solicita) respingerea cererii introductive în legătură cu expirarea termenului de prescripție, prin prisma verificării creanțelor sub aspect de respectare a termenului de înaintare, ar însemna, în sine, limitarea dreptului de acces liber la justiție, lipsirea părții de un proces echitabil, în cadrul căreia atât creditorul, cât și debitorul și administratorul provizoriu al debitorului, să beneficieze de întregul arsenal de instrumente de apărare a dreptului său civil.

În jurisprudența sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului consideră că nicio persoană nu ar trebui să fie autorizată să se bazeze pe dispozițiile Convenției pentru a submina sau distruge idealurile și valorile unei societăți democratice. Prin urmare, pentru a garanta stabilitatea și eficacitatea unui sistem democratic, statul poate fi obligat să ia măsuri specifice pentru a se proteja.

De fiecare dată când un stat intenționează să invoce principiul „democrație capabilă să se apere” pentru a justifica ingerința în drepturile persoanei, acesta trebuie să evalueze cu atenție sfera de aplicare și consecințele măsurii în cauză, pentru a se asigura că se realizează echilibrul sus-menționat [a se vedea *Zdanoka împotriva Letoniei (MC)*, nr. 58278/00, pct. 99 și 100, CEDO 2006-IV].

De menționat este și faptul, că în ceea ce privește existența unui drept, Curtea reamintește că trebuie să se ia ca punct de plecare dispozițiile din legislația națională relevantă și interpretarea pe care instanțele interne o dau acestora [*Masson și Van Zon împotriva Țărilor de Jos*, 28 septembrie 1995, pct. 49, seria A nr. 327-A; *Roche împotriva Regatului Unit (MC)*, nr. 32555/96, pct. 120, CEDO 2005-X; *Boulois împotriva Luxemburgului (MC)*, nr. 37575/04, pct. 91, CEDO 2012; *Al-Dulimi și Montana Management INC. împotriva Elveției (MC)*, nr. 5809/08, pct. 97, CEDO 2016, și celelalte trimiteri citate; *Baka împotriva Ungariei (MC)*, nr. 20261/12, pct. 101, CEDO 2016; și *Parohia Greco-Catolică Lupeni și alții împotriva României (MC)*, nr. 76943/11, pct. 71, CEDO 2016 (extrase), și celelalte trimiteri citate].

Art.6 § 1 din Convenție nu asigură „drepturilor și obligațiilor” niciun conținut material specific în ordinea juridică a statelor contractante: Curtea nu poate crea, prin interpretarea art. 6 § 1, un drept material care nu are niciun temei legal în statul respectiv (a se vedea, de exemplu, *Fayed împotriva Regatului Unit*, 21 septembrie 1994, pct. 65, seria A nr. 294-B, *Roche*, citată anterior, pct.119, și *Boulois*, citată anterior, pct. 91).

Totodată, în pct. 105 al Hotărârii pronunțate în cauza *Regner împotriva Republicii Cehe* (Cererea nr. 35289/11) Curtea a subliniat, că dreptul național, deși nu îi recunoaște unui individ un drept subiectiv, în schimb, **îi confera dreptul la o procedură de examinare a cererii sale, solicitând instanței competente să se pronunțe asupra unor capete de cerere, cum ar fi o decizie arbitrară, un abuz de putere sau vicii de procedură** (*Van Marie și alții împotriva Țărilor de Jos*, 26 iunie 1986, pct. 35, seria A nr. 101, precum și, *mutatis mutandis*, *Kök împotriva Turciei*, nr. 1855/02, pct. 36, 19 octombrie 2006).

Acesta este cazul anumitor decizii pentru care administrația dispune de o putere pur discreționară de a acorda sau de a refuza un avantaj sau un privilegiu, legea conferind persoanei în cauză dreptul de a formula o acțiune în justiție, instanța putând să pronunțe anularea deciziei în cauză în cazul în care constată caracterul ilegal al acesteia.

În astfel de cazuri, art.6 § 1 din Convenție este aplicabil cu condiția ca avantajul sau privilegiul respectiv, odată acordat, să creeze un drept civil. Prin urmare, în contextul normelor și rationamentelor expuse supra, consider că omisiunea legislativă din art.25 alin.(5) al Legii insolvențabilității și din art. 186¹ alin.(1) Cod de procedură civilă, încalcă atât dreptul la apărare prevăzut de art. 26 din Constituție, cât și art. 6 al CEDO.

În jurisprudența sa constantă, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a stabilit cu titlu de principiu, că procedura de examinare a cauzelor în instanța de judecată trebuie să fie prevăzută de lege, pentru a se putea garanta respectarea dreptului la un proces echitabil (a se vedea în acest sens, *Coeme și alții vs. Belgia*, 22 iunie 2000, § 102). Curtea Constituțională în jurisprudența sa anterioară a declarat neconstituțională omisiunea reglementării anumitor aspect procesuale în cadrul procedurii urmăririi penale (a se vedea *Hotărârile CC nr.17 din 19 mai 2016, nr.19 din 03 iulie 2018*).

11.4. La adoptarea articolului 25 alin.(5) din Legea insolvențabilității și art.186¹ alin.(1) Codul de procedură civilă, precum și prin modalitatea de reglementare conținută în normele vizate, legiuitorul a depășit previzibilitatea normei, cât și faptul că legile pot stabili drepturi și

obligații care, însă, nu pot deroga de la garanțiile fundamentale, ele având doar rolul de transpunere a principiilor, drepturilor și libertăților cetățenilor statului.

Astfel, legiuitorul a neglijat normele tehnicii legislative, iar actualele reglementări sunt contrare reglementărilor naționale și internaționale sus invocate.

În acest sens, prin Hotărârea nr.26 din 23 noiembrie 2010, Înalta Curtea a reținut că: *"Pentru a corespunde celor trei criterii de calitate - accesibilitate, previzibilitate și claritate - norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite, în caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile, într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art.23 din Constituție, care statuează asupra obligației statului de a garanta fiecărui om dreptul de a-și cunoaște drepturile."*

Art.134 din Constituție stabilește expres că Curtea Constituțională este unica autoritate de jurisdicție constituțională în Republica Moldova care garantează supremația Constituției, asigură realizarea principiului separației puterii de stat în putere legislativă, putere executivă și putere judecătorească și garantează responsabilitatea statului față de cetățean și a cetățeanului față de stat.

Relevantă este și practica Curții Europene a Drepturilor Omului, care în *cauza Rotaru vs. România*, a concluzionat că *"o normă este previzibilă numai atunci când este redactată cu suficientă precizie, în așa fel încât să permită oricărei persoane – care, la nevoie, poate apela la consultanța de specialitate – să își corecteze conduita"*, iar în *cauza Sunday Times vs. Regatul Unit*, Curtea Europeană a decis că *"(...) cetățeanul trebuie să dispună de informații suficiente asupra normelor juridice aplicabile într-un caz dat și să fie capabil să prevadă, într-o măsură rezonabilă, consecințele care pot apărea dintr-un act determinat"*.

De asemenea, la pct.61 al Hotărârii nr.17 din 19 mai 2016, Înalta Curtea a reitarat că conținutul actului normativ trebuie să permită persoanei interesate să prevadă în mod rezonabil conduita pe care trebuie să o adopte, claritatea și previzibilitatea fiind elemente *sine qua non* ale constituționalității unei norme. De asemenea, legea trebuie să reglementeze în mod unitar, să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține, iar în cazul unor instituții juridice cu o structură complexă să prevadă elementele ce disting particularitățile lor.

Respectiv, fiind în prezența unei omisiuni legislative și în virtutea rolului său de garant al supremației Constituției, Înalta Curte nu poate ignora viciul de neconstituționalitate existent, deoarece tocmai această omisiune este cea care generează, *eo ipso*, încălcarea dreptului constituțional al persoanei de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. Or, Înalta Curte, în virtutea art.134 al Constituției, garantează supremația acesteia, ceea ce presupune, printre altele conformitatea întregului drept cu Constituția.

V. CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

12. Prin prezenta sesizare, se solicită Curții Constituționale exercitarea controlului constituționalității:

- **articolul 25 alin.(5) din Legea insolvenței**: în partea omisiunii de reglementare a dreptului administratorului provizoriu de a invoca prescripția extinctivă a creanței înaintate prin cererea introductivă, în interesul debitorului, în cadrul perioadei de observație (provizorii),

și

- **art.186¹ alin.(1) Codul de procedură civilă**: sub aspectul lipsei reglementării dreptului (atribuției) administratorului autorizat de a invoca, în numele debitorului, tardivitatea cererilor de intentare a procesului de insolvență (cereri introductive),

care vin în contradicție cu principiile constituționale, limitând drepturile și libertățile persoanei. Lipsa reglementărilor necesare, care să prevadă atribuția și, implicit dreptul administratorului provizoriu de a invoca excepția de tardivitate în perioada de observație, ca

apărător al intereselor debitorului, sunt în contradicție cu prevederile art.4, 7, 8, 16, 20, 23, 54 din Constituția Republicii Moldova.

VI. ALTE DATE REFERITOARE LA OBIECTUL SESIZĂRII

13. Prevederile normelor contestate urmează a fi aplicate la reexaminarea cererii introductive Serviciului Fiscal de Stat privind intentarea procedurii de insolvență față de Firma "Cameleon" SRL (dosar nr.2i-246/2020), aflat pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Central (jud. Natalia Iordachi).

VII. LISTA DOCUMENTELOR

1. Cerere introductivă;
2. Încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Central nr. 2i-681/19 din 15.10.2019;
3. Tabelul preliminar al creanțelor;
4. Raportul administratorului provizoriu, nr.029-01/ob/2i-681/19-20 din 17.01.2020;
5. Demers privind ridicarea excepției de tardivitate, nr.029-02/ob/2i-681/19-20 din 17.01.2020;
6. Hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Central nr.2i-681/19 din 03.02.2020;
7. Recursul declarat de Serviciul Fiscal de Stat;
8. Decizia Curții de Apel Chișinău nr.2ri-130/20 din 26.05.2020;
9. Încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Central nr.2i-246/2020 din 23.06.2020.

VIII. DECLARAȚIA ȘI SEMNĂTURA

Declar pe propria onoare că informațiile ce se conțin în prezenta sesizare sunt exacte și corespund adevărului.

**Autorul sesizării,
Administrator autorizat**

Marcel LUNGU

ÎNCHEIERE

13 ianuarie 2021

mun.Chișinău

Judecătoria Chișinău sediu Central
Președintele ședinței,
Judecător
Grefier

Natalia Iordachi
Șeptelici Vasile

Examinînd în ședință publică demersul privind excepția de tardivitate înaintat de administratorul provizoriu desemnat în cauza privind intentarea procesului de insolabilitate în privința SRL Cameleon
Constată

Pe rolul judecătoriei Chișinău sediu Central se află cauza privind intentarea procesului de insolabilitate intentat în privința SRL Cameleon.

Prin hotărârea judecătoriei Chișinău sediu Central din 03 februarie 2020 cererea introductivă depusă de Serviciul Fiscal de Stat cu privire la intentarea procesului de insolabilitate a fost respinsă ca tardivă.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 26 mai 2020 recursul declarat de Serviciul Fiscal de Stat a fost admis, casată hotărârea judecătoriei Chișinău sediu Central din 03 februarie 2020 cu remiterea cauzei la rejudecare.

În cadrul ședinței de judecată de examinare a cererii introductive depuse de SFS împotriva SRL Camelon cu privire la intentarea procesului de insolabilitate, administratorul provizoriu Marcel Lungu a depus cerere cu privire la excepția de tardivitate a cererii introductive.

Totodată, în cadrul examinării demersului privind excepția de tardivitate înaintat conform prevederilor art.186/1 CPC a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art.186/1 alin.(1) CPC și art.25 alin.(5) Legea insolabilității.

În motivarea demersului cu privire la excepția de neconstituționalitate a invocat că la examinarea demersului cu privire la excepția de tardivitate a acțiunii de intentare a procesului de insolabilitate urmează a fi aplicate prevederile art.186/1 alin.(1) CPC, conform cărora cererile depuse în instanța de judecată peste termenul de prescripție extinctivă, a căror tardivitate a fost invocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare de partea în proces, persoana în a cărei favoare a curs prescripția, de creditorul persoanei sau de către oricare altă persoană care are interes legitim, se examinează în fond doar după examinarea de către instanța de judecată a excepției de tardivitate.

De asemenea, urmează a fi aplicate prevederile art.25 alin.(5) Legea insolabilității, care reglementează competența administratorului provizoriu.

Consideră că aceste prevederi nu au o suficientă claritate și previzibilitate în partea ce ține de omisiunea reglementării dreptului administratorului autorizat de a invoca din numele debitorului ridicarea excepției de tardivitate.

Reprezentantul SFS, a lăsat soluționarea demersului la discreția instanței de judecată.

Audiind administratorul, instanța de insolvabilitate consideră necesar de a ridica excepția de neconstituționalitate a prevederilor art.186/1 alin.(1) CPC și art.25 alin.(5) Legea insolvabilității din următoarele motive.

În conformitate cu art.12¹ Codul de procedură civilă, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională. La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție; b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate. Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă pînă la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amîină pledoariile.

Reieșind din prevederile citate rezultă că la ridicarea excepției de neconstituționalitate, instanța se limitează doar la verificarea întrunirii următoarelor condiții: obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) Constituția , excepția este ridicată de către una din părți sau din oficiu de către instanță, prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei, nu există o hotărâre anterioară care are ca obiect prevederile contestate.

Așadar, avînd în vedere faptul că administratorul provizoriu a înaintat demers cu privire la excepția de tardivitate în conformitate cu prevederile art.186/1 alin.(1) CPC, la soluționarea acestuia urmează a fi aplicate prevederile acestuia.

Faptul că la soluționarea demersului urmează a fi aplicate prevederile art.186/1 alin.(1) CPC a fost menționat și de Curtea de Apel Chișinău în decizia din 26 mai 2020 prin care cauza a fost restituită la rejudecare și indicat în partea motivată că administratorul provizoriu prin prisma art.186/1 alin.(1) CPC și art.25 alin.(5) Legea insolvabilității este lipsit de posibilitatea de a ridica excepția de tardivitate.

De asemenea, s-a constatat că nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale care are ca obiect prevederile art.186/1 alin.(1) CPC, sub aspectul verificării cercului de persoane care poate invoca excepția de tardivitate și art.25 alin.(5) Legea insolvabilității.

Avînd în vedere demersul înaintat și în temeiul art.12¹ Cod de procedură civilă, instanța consideră necesar de a admite demersul și de a ridica excepția de neconstituționalitate a prevederilor art.186/1 alin.(1) CPC și art.25 alin.(5) Legea insolvabilității.

Reieșind din cele expuse, și în temeiul art.12¹, art.269-270 Cod de procedură civilă, instanța de insolvabilitate

Dispune:

Se ridică excepția de neconstituționalitate a prevederilor art.186/1 alin.(1) Codul de procedură civilă sub aspectul verificării lipsei reglementării dreptului administratorului autorizat de a invoca în interesele debitorului tardivitatea cererilor de intentare a procesului de insolvabilitate.

Se ridică excepția de neconstituționalitate a prevederilor art.25 alin.(5) Legea insolvabilității sub aspectul verificării lipsei reglementării a dreptului administratorului autorizat de a invoca prescripția extinctivă a creanței înaintate în cererea introductivă.

Se remite Curții Constituționale a RM prezenta încheiere și sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Încheierea separat nu se supune nici unei căi de atac însă poate fi atacată odată cu fondul hotărârii.

Președintele ședinței,

Judecător

/semnătura/

Natalia Iordachi

Copia corespunde originalului

Judecător

Natalia Iordachi